

PROSESSLEDELSE I KOMMUNAL PLANLEGGING OG BÆREKRAFTIG SAMFUNNSUTVIKLING

Et samlingsbasert kurs som gir deltakerne handlingskompetanse i å planlegge og lede arbeid med helhetlig og bærekraftig lokalsamfunnsutvikling, samt gi innsikt og verktøy i ulike metoder for involvering og medvirkning

Våren 2023

KURSBESKRIVELSE

I regi av: Nordland fylkeskommune

Fagansvarlig: Utviklingskompetanse as i samarbeid med Høgskulen i Volda

1. INNLEDNING

Kompleksiteten i kommunalt utviklingsarbeid i kommunene gjør prosjektlederrollen ekstra omfattende og krevende. Med dette utviklingsprogrammet ønsker Nordland fylkeskommune å tilby nøkkelpersoner på ulike nivå, faglig påfyll og ny kunnskap om utviklingsprosesser og prosjektarbeid med vekt på kreativitet, nyskaping, kommunikasjon, forankring og samhandling.

Deltakere er velkomne med små og store prosjekter/utviklingsarbeid, og kurset kan være relevant for både ansatte og politikere, uavhengig av stilling, nivå m.m.

Utviklingsprogrammet består av en kobling mellom forskningsbasert kunnskap som ferskvare, ulik fagkunnskap og praktisk erfaring fra kommunalt utviklingsarbeid. Dette har vist seg å være en suksessformel. Utviklingsprogrammet er gull verdt for de som ønsker å styrke eget utviklingsarbeid og samtidig få påfyll av kompetanse innen prosess- og prosjektledelse.

Som en obligatorisk del av studiet skal deltakerne utarbeide en prosessplan/prosessedesign for et reelt utviklingsarbeid, med aktiv veiledning fra kursledelsen.

I tillegg til dialogbaserte forelesninger og innføring i teori, vil det bli lagt stor vekt på praktiske øvelser, erfaringsutveksling og nettverksbygging.

2. FORMÅL

Formålet med kurset er todelt:

- 1) Å styrke deltakernes handlingskompetanse innen plan- og utviklingsledelse gjennom interaktive forelesninger basert på forskning, og praktisk anvendbare metoder og teknikker relatert til prosessledelse og prosjektdesign.
- 2) Å gi deltakerne drahjelp i eget endrings-, plan og utviklingsarbeid gjennom arbeidet med prosessplan som gjennomgående øvingsoppgave. Prosessplanene som deltakerne utarbeider under veiledning, kan i tillegg til å være et ledelsesverktøy for egen utviklingsprosess, og brukes som grunnlag for søknad om ekstern finansiering.

3. MÅLGRUPPE

Målgruppe er ledere, prosjektledere, planleggere, ressurspersoner og andre i offentlig og frivillig sektor som har en rolle i ulike former for omstillings-, plan- og utviklingsarbeid relatert til helhetlig og bærekraftig lokalsamfunnsutvikling. Deltakerne rekrutteres rundt de reelle utviklingsprosjektene som det skal jobbes med i kurset.

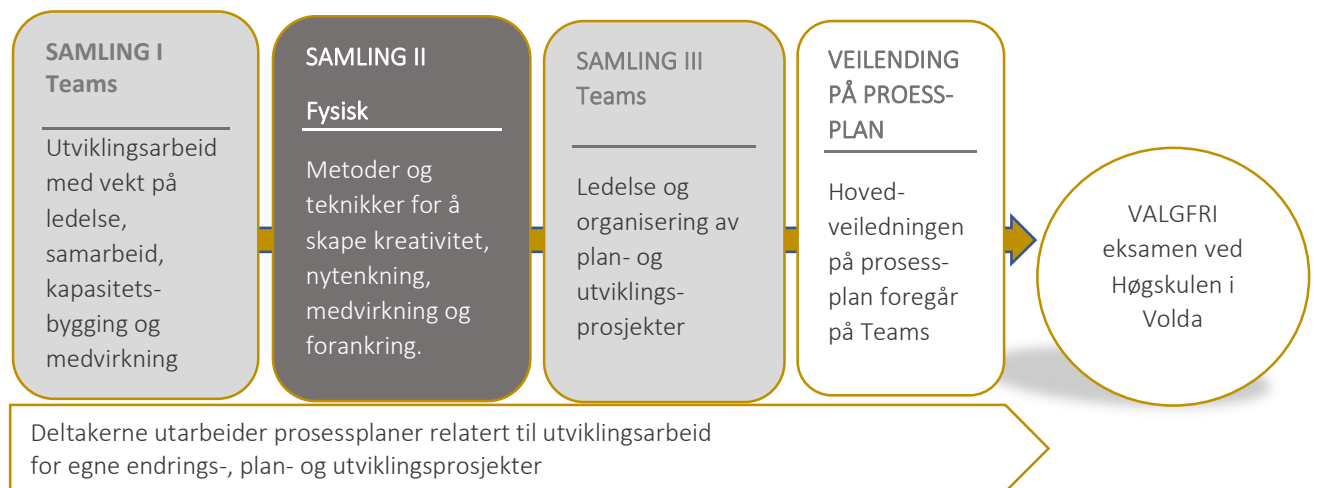
For å gi mest mulig læringseffekt, er det ønskelig med to til fire deltakere for hvert prosjekt, gjerne fra ulike sektorer og gjerne i samarbeid mellom kommuner/organisasjoner.

4. KURSINNHOOLD OG ARBEIDSFORM

Utviklingsprogrammet går over syv dager fordelt på tre samlinger på 2+3+2 dager. I tillegg gis hver enkelt prosjektgruppe én times veiledning via Teams. Ca. 25 deltakere og maks. 10 prosessplaner pr. kurs.

Kurset organiseres som en kombinasjon av samlinger og gruppearbeid, samt egenstudier og arbeid mellom samlingene. Kurset er på universitetsnivå og gir deltakerne drahjelp gjennom å knytte sammen nyere forskning/teori med deltakernes eget plan- og utviklingsarbeid. Utarbeiding av prosessplan er en gjennomgående øvingsoppgave.

Et praktisk kurs/utviklingsprogram på høyt faglig nivå:

Faglig tilnærming

- Fokus på den store prosessen fra A til Å i utviklingsarbeidet (prosessplanen).
- Fokus på ledelse av workshops og andre delprosesser, med vekt på kreative metoder, teknikker og verktøy for å skape innovasjon, engasjement og forankring i eget utviklingsarbeid.
- Praktisk prosessledelse underbygges med teori i vekslings mellom en kommunikativ tilnærming til plan og utviklingsarbeid, og ledelse og prosjektledelse som verktøy.

Oversikt over samlingene:

KURSSAMLING 1 Tidspunkt: 3. - 5. mai 2023. (Evt. kurs nr 2 i løpet av våren 2023) Gjennomføres på Teams - Dag 1: 09-15 - Dag 2 og 3: 0830-1130	
UTVIKLINGSARBEID MED VEKT PÅ LEDELSE, SAMARBEID, KAPASITETSBYGGING OG MEDVIRKNING	
<p>Velkommen og oppstart.</p> <ul style="list-style-type: none">• Samhandlingskompetanse og handlingskapasitet til å løse utfordringer tvers av sektorer og ulike fagområder/virksomheter.• Design av endrings- og utviklingsprosesser som rammer for utvikling av prosjekter, nye arbeidsformer og organiseringer.• Involvering og medvirkning i innovasjons- og utviklingsarbeid med vekt på institusjonell, strategisk taktisk og operativ planlegging• Mål som utviklings- og prosjektverktøy v/ Rudi Kirkhaug, professor, Universitet i Tromsø.• Gruppearbeid, tilbakemelding og framlegg vedr. egne prosjekt.	<p>Britt Kjensli, rådgiver, Nordland fylkeskommune</p> <p>Tor J. Skogstad, daglig leder, Utviklingskompetanse as</p> <p>Roar Amdam, professor Høgskulen i Volda</p> <p>Rudi Kirkhaug, Professor em. Universitetet i Tromsø</p> <p>Teamskoordinator: Ragnhild Olsen</p>
KURSSAMLING 2 Sted: Saltstraumen Tid: 6. - 8. juni 2023 (Evt. kurs nr 2: høsten 2023)	
METODER OG TEKNIKKER FOR KREATIVITET, INVOLVERING OG SAMARBEID	
<p>Innføring i kreativ problemløsning (KPL) og bruk av workshops i utviklingsarbeid.</p> <p>Interessentkartlegging og prosessdesign som metode.</p> <p>Læringen foregår gjennom teoridrypp, øvinger, grupper og erfaringsutveksling i plenum, med utgangspunkt i deltakernes egne problemstillinger og egne prosjekter.</p>	<p>Tor J. Skogstad Utviklingskompetanse as Linn N Godtfredsen, RKK Salten Britt Kjensli, Nordland fylkeskommune</p>
KURSSAMLING 3 Tidspunkt: 12. - 14. september 2023 (Evt. kurs 2: høsten 2023) Gjennomføres på Teams - Dag 1: 09-15 - Dag 2 og 3: 0830-1130	
LEDELSE OG ORGANISERING AV UTVIKLINGSPROSJEKTER	
<ul style="list-style-type: none">• Prosjekt som utviklingsverktøy• Ledelse av utviklingsarbeid og omstillingsprosesser• Læring og organisasjonsutvikling gjennom utviklingsarbeid• Hva har vi lært/hvordan nytte det i eget arbeid• Oppsummering via gruppearbeid	<p>Tor J. Skogstad; Utviklingskompetanse Britt Kjensli, Nordland fylkeskommune Rudi Kirkhaug, Professor em. Universitetet i Tromsø Teamskoordinator: Ragnhild Olsen</p>
VEILEDNINGSDIALOG -Teams Veiledning på prosessplan – umiddelbart etter samling 3	
<p>Hver enkelt prosjektgruppe tilbys 1 times veiledning på utkast til prosessplan. Veiledningsdialogen skjer via Teams. Skriftlig tilbake i forkant av veiledningen utarbeides av Tor Skogstad og Roar Amdam. Den muntlige veiledningen via Teams ledes av Tor J. Skogstad i samarbeid med Britt Kjensli, Nordland fylkeskommune.</p>	<p>Veiledningsteam: Tor Skogstad, Roar Amdam og evt. rep fra Nordland FK</p>

5. VEILEDNING OG VALGFRI EKSAMEN VED HØGSKULEN I VOLDA

Deltakerne skal utarbeide en prosessplan i eget prosjekt. Som en hjelp i denne øvingsoppgaven får deltakerne tilgang til et prosessverktøy som inngår i kurspakken og veiledning på samlingene og når arbeidsutkast til prosessplan foreligger. De som gjennomfører kurset med valgfri eksamen, tilbys veiledning fra Utviklingskompetanse.

Deltakerne kan gjennomføre kurset ut fra tre alternativer:

- 1) Som et etterutdanningstilbud uten eksamen
- 2) Med valgfri eksamen på bachelornivå - (15 studiepoeng) ved Høgskulen i Volda
- 3) Med valgfri eksamen på mastergradsnivå - (15 studiepoeng) ved Høgskulen i Volda

Både på bachelor- og mastergradsnivå består eksamen av en mappe som inneholder:

- a) Prosessplan / prosessdesign utarbeidet i gruppe
- b) Drøftingsdel hvor prosessplanen drøftes opp mot teori

Opptakskrav til eksamen ved Høgskulen i Volda

For å ta eksamen, settes det krav om formell studiekompetanse. For deltakere over 25 år, vil erfaring fra relevante arbeidsområder også kunne erstatte kravet til teoretisk kompetanse. Ved eksamen på mastergradsnivå kreves bachelorgrad eller tilsvarende før opptak.

Eksamen i Prosessledelse og prosjektdesign kan inngå som delemne i mastergradsstudier.

I tillegg til å kunne inngå som valgfrie emner i en rekke mastergradsstudier (må godkjennes i hvert enkelt tilfelle), inngår studiet som delemner i følgende studier ved Høgskulen i Volda.

[«Mastergradsstudium i samfunnsplanlegging og ledelse»](#)

6. UTVIKLING AV KONSEPTET

Basiskonseptet «Prosessledelse i plan- og utviklingsarbeid» ble etter en anbudsrunde utviklet av Utviklingskompetanse as våren 2002 på oppdrag fra SEVS¹. Utviklingskompetanse as har med bakgrunn i basiskonseptet hatt fagansvaret for 70 kurs fra Kristiansand i sør til Hammerfest i nord, med 1750 deltakere.

Konseptet har systematisk og fortløpende vært forbedret i samråd med Høgskulen i Volda, oppdragsgivere, forelesningsteamet og etter innspill fra deltakere.

Det er i samarbeid med Regionalt kontor for kompetanseutvikling i Salten, utført et omfattende utviklingsarbeid i 2020 og 2021 i forbindelse med omlegging til digitale samlinger på samling 1 og 3.

¹ SEVS er et samarbeid mellom stat og kommune om bedre kompetanse innen planlegging og samfunnsutvikling. Sekretariatet er lagt til KS.

7. PENSUM- OG LITTERATURLISTER

Pensum- og litteraturlisten er utarbeidet av Høgskulen i Volda i samarbeid med Utviklingskompetanse as.

For bachelorgradsnivået er det totale pensumet om lag 1300 sider, sammensatt av pensumbøker og kompendium på til sammen 1000 sider - samt et valgfritt pensum på inntil 300 sider.

For mastergradsnivå er pensumet på om lag 1500 sider.

Mastergradsnivået har samme pensum som bachelornivået, med et tillegg på 200 sider med utdypende internasjonal litteratur. Denne delen av pensum blir lagt ut på etablert studienettet for utviklingsprogrammet.

1) Pensum som er felles for bachelor og mastergradeksamen (ca. 1000 sider) - hele bøker

Kjernepensum for dette kurset:

- 1) Andersen, E.S. (2016): Prosjektledelse. Dette må alle ledere vite. Oslo: NKI-Forlaget. 182 s
- 2) Amdam, Roar (2022) *Samskapt berekraft*
Boka er tilgjengelig som [Åpen bok på Bravo – Høgskulen i Volda](#) 200 s.
- 3) Amdam, Roar (2021) Kommunal handlingskapasitet – erfaringar med ein modell for samarbeidsdriven planlegging og innovasjon i kommunal styring og leiing.
Boka er tilgjengeleg som [åpen e-bok på Bravo](#). 182 s.
- 4) Farner, A. (2008): Verksted som verktøy - Å planlegge og lede Workshops. Oslo: Kommuneforlaget. 217s.
- 5) Rudi Kirkhaug (2022) Endring, organisasjonsutvikling og læring; Universitetsforlaget 178 s

2) Tilleggspensum for mastergradsnivået (ca. 200 sider)- utvalgte kapittel og artikler

Blir gjort tilgjengelig som artikler i pdf-dokument i Studienettet til Utviklingskompetanse as.

Arnstein SR. A Ladder Of Citizen Participation. *Journal of the American Institute of Planners*. 1969;35(4):216–224. doi:10.1080/01944366908977225

Bryson JM, Crosby BC & Bloomberg L. Public value governance: moving beyond Traditional Public Administration and New Public Management. *Public Administration Review*. 2014; 74(4): 445-456. doi.org/10.1111/puar.12238

Davoudi S. Planning as practice of knowing. *Planning Theory*. 2015;14(3):316–331. doi:10.1177/1473095215575919

Forester J. Making Participation Work When Interests Conflict: Moving from Facilitating Dialogue and Moderating Debate to Mediating Negotiations. *Journal of the American Planning Association*.

2006;72(4):447–456. doi:10.1080/01944360608976765

Granovetter MS. The Strength of Weak Ties. *American Journal of Sociology*. 1973;78(6):1360–1380. doi:10.1086/225469

Healey P, Magalhaes C de, Madanipour A. Institutional Capacity-building, Urban Planning and Urban Regeneration Projects. *FUTURA – Journal of the Finish Society for Future Studies*. 1999;18(3):117–137.

Hyung Hur M. Empowerment in terms of theoretical perspectives: Exploring a typology of the process and components across disciplines. *Journal of Community Psychology*. 2006;34 (5): 523-540.

Innes JE, Booher DE. Reframing public participation: strategies for the 21st century. *Planning Theory & Practice*. 2004;5(4):419–436. doi:10.1080/1464935042000293170

Swyngedouw E. Governance Innovation and the Citizen: The Janus Face of Governance-beyond-the-State. *Urban Studies*. 2005;42(11):1991–2006. doi:10.1080/00420980500279869

Torfinn J, Sørensen E og Røiseland A. Transforming the public sector into an arena for co-creation: Barriers, drivers, benefits and way forward. *Administration and Society*. 2016;1-31 DOI: 10.1177/0095399716680057

Tilrådde hjelpehandbøker, som supplement til prosessverktøyet som inngår i kurspakken:

- Jørgen og Roar Amdam 2014, *Handboka i Dugnadsmetoden*. Er lagt som vedlegg bak i boka [Kommunal handlingskapasitet](#), som inngår i hovedpensum.
- J. Aakre m. fl /2018 Prosjekthåndboka 3.0 (Verktøykasse for Kreative team)